

Referat fra møde i Faglig Referencegruppe fredag d. 1. december 2023

kl. 11:15 – 14:35

Mødet blev afholdt på Tolderlundsvej 3, 5000 Odense C.

Isabelle Navarro Vinten - Miljøstyrelsen (MST) – Vicedirektør, mødeleder

Anders Erichsen – DHI, oplægsholder

Berit Borksted – MST, kontorchef, oplægsholder

Hans Estrup – Aarhus Universitet (AU), oplægsholder

Knud Jeppesen, oplægsholder

Peter Kaarup - MST, kontorchef, oplægsholder

Signe Jung-Madsen – AU

Anne Smet Andersen - Bæredygtigt Landbrug (BL)

Poul Vejby - Bæredygtigt Landbrug

Nikolaj Schulz - Bæredygtigt Landbrug

Jørgen Evald - Bæredygtigt Landbrug

Henning Mørk Jørgensen - Danmarks Naturfredningsforening (på Skype)

Walter Brüsich

Kurt Møller - Danske Regioner

Ib W. Jensen - Danske Vandløb

Helge Danneskiold - Danske Vandløb

Niels Grønnegaard - Danske Vandløb

Thyge Nygaard - Dansk Naturfredningsforening (på Skype)

Niels Riis – DOF

Jørn Rasmussen - Fair Spildevand

Bjarne Brønserud - Fair Spildevand

Martin Torp – Finansministeriet

Janne Sommer Nielsen – KL (på Skype)

Gunilla Ørbech – KL (på Skype)

Charlotte Højbjerg – KTC

Brian H. Jacobsen - KU

Marie Østergaard - Landbrug & Fødevarer

Katrine Barnkob Lindgreen - Landbrug & Fødevarer

Britt Bjerre Paulsen – LandboSyd

Maria Hald – Landbrugsstyrelsen (LBST) (på Skype)

Sidsel Kjær Svenningsen

Liva Vejlgård - LBST (på Skype)

Michael Clausen - LBST (på Skype)

Katrine Fabricius – Miljøministeriet (MIM) (på Skype)

Ditte Degnbol, MIM (på Skype)

Ivan Ben Karottki, MIM (på Skype)

Lars Møller Christiansen – MST, vicedirektør

Lidde Bagge – MST, Kontorchef

Anette M. Christensen – MST, funktionsleder

Helle Knudsen-Leerbeck – MST, funktionsleder

Stig Eggert Pedersen – MST, funktionsleder

Mai L. Andersen – MST, FRG sekretariat (referent)

Louise Vestergaard – MST, FRG sekretariat

Gudrun Frandsen Krog - MST

Emil Nielsen - MST

Charlotte Jørgensen - MST

Thomas Rützou - MST

Niklas Jørgensen - Rådet for Grøn omstilling

Sara Egemose - SDU (på Skype)

Punkt 1) Velkomst

Mødeleder Isabelle Navarro Vinten (MST) startede mødet med at orientere om, at det langvarige medlem af Danske Vandløb Knud Thonke er afgået ved døden i september.

Kredsen blev derefter orienteret om Rigsrevisionens kritik af Miljøstyrelsens tilsyn med spildevand. Kritikken adresserede bl.a., at grundlaget for udvælgelsen af udledninger omfattet af tilsyn er ufuldstændigt pga. manglende indberetning af udledningstilladelser fra kommunerne. Miljøstyrelsen fortsætter den generelle og målrettede dialog med kommunerne om, hvordan det sikres, at alle tilladelser indberettes. Isabelle henviste endvidere til, at styrelsens tilsyn ikke er begrænset til de udledninger der er omfattet af en udledningstilladelse, og oplyste at det påtænkes at ændre ansvaret for indberetning af data om regnbetingede udledninger fra kommunerne til spildevandsselskaberne. Endelig vil Miljøstyrelsen revidere vejledningen om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven.

Janne Sommer Nielsen (KL) supplerede, at KL har haft en drøftelse om emnet (indberetning af data) med Miljøministeriets departement.

Isabelle Vinten (MST) orienterede om Rigsrevisionens kommende undersøgelse af tilsynet med landbrugets udledning af N og P på baggrund af en henvendelse fra Statsrevisorerne. En del af undersøgelsen vil handle om samarbejdet mellem Miljøministeriet og Fødevarerministeriet. MST forventer, at den egentlige undersøgelse vil blive påbegyndt i starten af det nye år, og Faglig Referencegruppe vil blive orienteret, når resultatet af undersøgelsen foreligger.

På mødet d. 5. september fremførte Jørn Rasmussen fra Fair Spildevand et forslag om oplæg ved Knud Jeppesen. Oplægget har ikke karakter af et fagligt vidensprojekt, som dem der almindeligvis præsenteres på møderne. Deltagerne blev derfor bedt om at tilkendegive deres interesse, hvor der var en lige fordeling mellem de, der var for og imod forslaget. Oplægget afholdes på det grundlag efter den ordinære dagsorden for mødet med frivillig deltagelse og er ikke ført til referat. Der henvises til det udsendte oplæg.

Punkt 2) Information om IMM v. Berit Borksted (MST)

Isabelle Vinten (MST) præsenterede projektet, og Berit Borksted (MST) holdt oplægget.

Henning Mørk (DN) spurgte, hvor mange målebøjer, der forventes udsat, og hvor godt man kan dække danske farvande. Berit Borksted (MST) svarede, at man er ved at teste, hvor godt bøjerne virker, hvorefter man vurderer, hvor mange der er brug for. Rasmus Fenger (MST) supplerede, at man pt. er i analysefasen, og at økonomi vil spille en rolle ift. den endelige beslutning.

Flemming Gertz (SEGES) kommenterede, at der var tale om et flot program, og spurgte til budgettet, og hvorvidt der var afsat ekstra penge. Lars Møller Christiansen (MST) svarede, at det ikke vil tage penge fra den eksisterende monitorering, da man har fået midler til udviklingsinitiativer. Programmet er således fuldt finansieret.

Nikolaj Schulz (BL) spurgte til tidsplanen, og om resultaterne vil være offentligt tilgængelige. Isabelle Vinten (MST) svarede, at projektet løber ind til 2026, og som en del af projektets leverancer vil det blive afklaret hvordan og hvornår, data bliver udstillet offentligt.

Niels Riis (DOF) spurgte, om data fra andre lande, f.eks. Tyskland og Sverige, tages med, og Berit Borksted (MST) bekræftede, at det gør man. Lars Møller Christiansen (MST) supplerede, at de gerne vil række ud til andre lande ift. at tænke sammen.

Ib Jensen (Danske vandløb) spurgte, om projektet forventes at fortsætte efter 2026. Lars Møller Christiansen (MST) svarede, at der er tale om en flerårig bevilling, da det er del af et moderniseringsprogram, og det kan ikke udelukkes, at det kan fortsætte efter 2026 som et element i mere langsigtede planer. Isabelle Vinten (MST) supplerede, at projekterne også spiller ind i Danmarks direktivforpligtigelser.

Isabelle Vinten (MST) afsluttede punktet med at oplyse, at baseret på denne dialog er Faglig Referencegruppe den rette følgegruppe til IMM, og hvis medlemmerne er interesseret i at høre om et projekt, kan de række ud via sekretariatet.

Punkt 3: Status på Second Opinion v. Martin Torp (FM)

Lidde Bagge Jensen (MST) introducerede, og Martin Torp (FM) fremlagde oplægget.

Bjarne Brønserud (Fair Spildevand) kommenterede, at der er behov for at se på de socioøkonomiske konsekvenser, og at bringe økonomiske hensyn ind i brugen af undtagelser. Martin Torp (FM) svarede, at socioøkonomiske analyser er en del af grundlaget for undtagelserne, som det internationale panel også har fremhævet. Det brugen af undtagelser er endnu ikke besluttet.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) efterspurgte en tilbagemelding på foreningens spørgsmål til tilgangen med at anvende totale mængder. Martin Torp (FM) svarede, at panelet ikke har fundet anledning til at gå videre med spørgsmålet og anerkender den danske tilgang til vandrammedirektivet.

Jørgen Evald (BL) spurgte, om der er planer om at oversætte panelets rapport til dansk. Martin Torp (FM) svarede, at rapporten om Second opinion i sidste ende bliver offentliggjort på dansk, men at en oversættelse af hidtidige rapporter ikke er på tegnebrættet.

Nikolaj Schulz (BL) opfordrede til at tydeliggøre panelets anbefaling om øget brug af undtagelser. Han spurgte om Miljøministeriet vil lægge vægt på, at det bliver et stort punkt, som forligskredsen skal forholde sig til. Martin Torp (FM) kommenterede, at han ikke kan kommentere projekter, som ikke er sat i gang endnu.

Punkt 4: Second Opinion– Styrket marint modelgrundlag v. Anders Erichsen (DHI)

Lidde Bagge Jensen (MST) introducerede projektet, og Anders Erichsen (DHI) fremlagde oplægget.

Anne Smet Andersen (BL) spurgte, om Miljøstyrelsen regner med at foretage en genberegning, når indberetningen af data om udledninger til PULS er forbedret efter kritikken fra Rigsrevisionen. Anders Erichsen (DHI) svarede, at Rigsrevisionens kritik er møntet på udledningstilladelserne, og ikke indberetningen af data til PULS. DHI anvender de data, der ligger i PULS nu.

Marie Østergaard (LF) spurgte, hvorfor vådområder ikke er taget med. Anders Erichsen (DHI) svarede, at vi ser på et udvalg af drænvirkemidler og markvirkemidler i den arbejdsplan, der ser på markvirkemidler.

Bjarne Brønserud (Fair Spildevand) spurgte, om der ses på modelberegnet udvaskning i rodzonen eller målt udledning i vandløb. Anders Erichsen (DHI) svarede, at de regner på værdien i selve kystvandet. Der er tale om modellerede beregninger.

Britt Bjerre Paulsen (LandboSyd) spurgte, om minivådområders effekt på både N og P medregnes. Anders Erichsen bekræftede, at dette er tilfældet.

Jørgen Evald (BL) spurgte, om disse resultater får betydning for fordelingen af målrettet regulering. Anders Erichsen (DHI) svarede, at i dette projekt får vi viden om mulige effekter, men det er ikke et bud på fordeling af målrettet regulering.

Nikolaj Schulz (BL) efterspurgte konsekvensberegninger og et spor, som giver mulighed for proportionalitetsafvejning med henblik på udviklingen af et beslutningsgrundlag for politikerne. Han spurgte, om dette giver mening i en videnskabelig kontekst. Anders Erichsen (DHI) svarede, at økonomisk optimering er med i arbejdsplanen 5.

Jørgen Evald (BL) kommenterede indregningen af månedsvariationen for minivådområder. Jørgen Evald har efter mødet d. 12. juni 2023 sendt en række spørgsmål til Miljøstyrelsen, hvor der blev henvist til en lige fordeling af N-reduktion i minivådområder. Anders Erichsen (DHI) svarede, at der er en forskel i, hvor effektive minivådområder er hen over året. Isabelle Vinten (MST) afsluttede punktet med budskab om, at Miljøstyrelsen følger op, hvis der er behov for at supplere tidligere besvarelse.

Punkt 5: Analyse af udpegning af stærkt modificerede vandløb v. Peter Kaarup (MST)

Oplægget blev afholdt af Peter Kaarup (MST).

Britt Bjerre Paulsen (LandboSyd) spurgte, om der ses på strækninger, som er meldt ind ifm. høring af VP3, og nævnte, at vandplanmålsætninger kan gøre det svært at få vandingstilladelser. Britt Bjerre Paulsen (LandboSyd) spurgte, om man kan vælge at prioritere indvinding, hvis påvirkningen af vandløb som følge af indvinding er til hinder for markvanding. Peter Kaarup (MST) svarede, at der er mulighed for at indsende høringssvar, hvis man har forslag til strækninger, som skal tages med i analysen. Det sidste spørgsmål ligger uden for projektet, men Miljøstyrelsen er bekendt med problemstillingen.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) spurgte, om der tages udgangspunkt i den økonomiske omkostning ved målopfyldelse. Peter Kaarup (MST) svarede, at økonomien ikke direkte udgør en grænse for udpegningen af stærkt modificerede vandløb med et fast beløb, men at det beskrives,

hvordan påvirkningen af evt. indsatser vil påvirke såvel tekniske anlæg som de vandløbsnære arealer.

Punkt 6: Vandløbsvirkemidlers effekt på fosfortab v. Hans Estrup (AU)

Peter Kaarup (MST) præsenterede projektet, og Hans Estrup (AU) holdt oplægget.

Jørgen Evald (BL) spurgte, om der også er regnet på mobilisering af fosfor ifm. oversvømmelse. Hans Estrup (AU) svarede, at der kun er set på partikelbundet fosfor.

Isabelle Vinten (MST) kvitterede for et møde med spændende emner på dagsordenen. Næste møde forventes afholdt i foråret 2024. Nærmere information om dato og dagsorden følger. Deltagerne ønskes en god jul.